

KAPITULLI 6 QEVERIA DHE POLITIKA

Arsimi i mesëm

Modeli ciklik i politikës

Si i zgjidh problemet e tij një komunitet demokratik?

6.1 "Problemi ynë më urgjent është ..."

Një diskutim për hartimin e agjendës politike

6.2 Politika - Si i zgjidh problemet e tij një komunitet demokratik?

Modeli ciklik i politikës

6.3 Zbatimi i modelit ciklik të politikës

Detyre kërkimore

6.4 Si mundemi ne të marrim pjesë?

Cikli politik si mjet për pjesëmarrje politike

6.5 Sesioni vlerësimi (opsional)

Kapitulli 6

Qeveria dhe politika

Modeli ciklik i politikës

Hyrje për mësuesit

Dy dimensionet e politikës

Politika, sipas përkufizimit klasik të Maks Veberit, ka dy dimensione: nga njëra anë, ajo është një kërkim dhe luftë për pushtet dhe, nga ana tjetër, ajo është një veprim i ngadaltë dhe i fuqishëm në "bërje vrimash në dërrasa të trasha, me pasion dhe me gjykim të shëndoshë."¹⁵ Metafora qëndron për përpjekjet për të zgjidhur problemet politike. Probleme të tilla duhet të trajtohen, pasi ato janë njëkohësisht urgjente dhe me ndikim në shoqërinë në tërësi dhe, për këtë arsye, janë si komplekse ashtu dhe të vështira.

Ky kapitull përqendrohet në mënyrën si realizohet kjo "bërje vrimash përmes dërrasave të trasha" dhe se si qytetarët, që dëshirojnë të marrin pjesë në demokraci, mund të luajnë rolin e tyre për të vendosur cilat janë problemet prioritare dhe si të zgjidhen më mirë.

Modeli ciklik i politikës

Nxënësit mësojnë si të përdorin një mjet për të përshkruar dhe kuptuar proceset e vendimmarrjes politike - modeli ciklik i politikës (shih Fletën e punës së nxënësit 6.1). Politika kuptohet si një proces i përcaktimit të problemeve dhe pastaj i debatit, i zgjidhjeve dhe i zbatimit të tyre. Opinioni publik dhe reagimi i këtyre personave dhe grupeve, interesat e të cilëve preken, tregojnë nëse zgjidhjet do t'i shërbejnë qëllimit të tyre dhe do të pranohen apo jo. Nëse përpjekja për të zgjidhur një problem ka pasur sukses, cikli politik vjen në një fund (ndërprerje e politikës); nëse ai dështon, cikli rifillon përsëri. Në disa raste, një zgjidhje për një problem krijon probleme të reja, që duhet të trajtohen në një cikël të ri të politikës.

Modeli ciklik politik thekson aspekte të rëndësishme të vendimmarrjes politike në sistemet demokratike:

- Një koncept orientues (konstruktivist) i problemeve politike dhe të mirës së përbashkët;
- Vendosjen konkurruese të rendit të ditës; në shoqëritë pluraliste, argumentet politike janë të lidhura shpesh me interesat;
- Vendimi politik bëhet një proces i të mësuarit kolektiv; mungesa e lojtarëve të gjithëdijsëm (si liderët ose partitë me ideologjitë e shpëtimit);
- Ndikimi i fortë i opinionit publik dhe mbulimi nga media; mundësia për qytetarët dhe grupet e interesit të ndërhyjnë dhe të marrin pjesë.

Si funksionon modeli - atë që tregon, dhe atë që e lë jashtë

Cikli politik është një model - një dizajn që punon si një hartë në gjeografi. Ai tregon shumë dhe

---

¹⁵ Max Weber, *Politik als Beruf* [Politics as a vocation], Reclam: Stuttgart, 1997, p. 82.

na jep logjikën e të kuptuarit. Prandaj modelet përdoren shpesh në arsim dhe shkencë, sepse pa modele ne do të kuptonim shumë pak në botën tonë të ndërlikuar.

Manuali për nxënësit përmban materiale që janë projektuar si modele:

Fletët e punës së nxënësit :

- 1.2 Tre alternativat që i japin formë të ardhmes tonë;
- 3.4 Si arrin një sistem politik demokratik të trajtojë diversitetin dhe pluralizmin?
- 3.5 Koncepti i së mirës së përbashkët;
- 3.6 Harta e ndarjeve shoqërore dhe partitë politike.

Ne kurrë nuk ngatërrojmë një hartë me peizazhin të cilin ajo tregon. Një hartë tregon shumë, por vetëm për shkak se lë jashtë po aq shumë. Një hartë që do tregonte çdo gjë do të ishte tepër e komplikuar për këdo për ta kuptuar. E njëjta gjë vlen për modele të tilla si cikli i politikave. Ky model nuk duhet të ngatërrohet me realitetin. Ai fokusohet në procesin e vendimmarrjes politike - "shpimi i ngadaltë i dërrasave të trasha", - por i kushton më pak vëmendje dimensionit të dytë të politikës, kërkimit dhe luftës për pushtet dhe ndikim.¹⁶

Në sistemet demokratike, të dy dimensionet e politikës janë të lidhura: vendimmarrësit politikë luftojnë me probleme të vështira dhe ata luftojnë me njëri-tjetrin si kundërshtarë politikë. Në modelin e ciklit të politikave, në fazën e përcaktimit të rendit të ditës, tregohet se si të dyja këto dimensione shkojnë së bashku. Vendosja e të kuptuarit të një problemi politik në agjendë është një çështje e pushtetit dhe ndikimit.

Shembull. Një grup deklaron: "Taksimi është shumë i lartë, pasi ai pengon investitorët", ndërsa e dyta argumenton: "Taksimi është shumë i ulët, pasi arsimi dhe sigurimet shoqërore janë pa fonde." Ekzistojnë interesa dhe perspektiva themelore politike pas çdo përkufizimi për problemin e taksimit dhe zgjidhjet e nënkuptuara të çojnë në drejtime të kundërta: të ulim taksimin për grupet me të ardhura më të larta ose ta rrisim atë. Përkufizimi i parë për problemin është neo-liberal, i dyti është social demokrat (shih Fletët e punës së nxënësit 3.6).

Qytetarët duhet të jenë të vetëdijshëm për të dyja. Modeli ciklik politik është një mjet që ndihmon qytetarët të identifikojnë dhe të gjykojnë përpjekjet e vendimmarrësve politik për të zgjidhur problemet e shoqërisë.

Potenciali i të mësuarit duke përdorur modelin ciklik

Potenciali i njesisë për zhvillimin e kompetencave përfshin si mëposhtëm:

- Kompetencat e analizës dhe gjykimit:
Nxënësit trajnohen për t'u bërë përdorues aktivë të informacionit mediatik.
- Ata zhvillojnë një sy më të mprehtë për debatet për vendosjen e rendit të ditës dhe fazat e ndryshme të marrjes së vendimeve politike.
- Nxënësit vlerësojnë negociimin e kompromiseve midis interesave të ndryshme (konceptim orientues për problemet politike dhe të mirën e përbashkët).

Kompetencat e pjesëmarrjes politike:

Nxënësit janë në gjendje të identifikojnë fazat në një proces vendimmarrës politik, gjatë të cilit ata mund të ndërhyjnë dhe të ushtrojnë ndikim (fazat para dhe pas vendimit).

Kuadri didaktik i kapitullit

Nxënësit prezantohen me modelin ciklike të politikës si mjet dhe e zbatojnë atë në një detyrë të projektit hulumtues. Në mësimin e fundit ata reflektojnë për rezultatet dhe punën e tyre në këtë

---

¹⁶ Krahaso materialet për mësuesit 6.2.

projekt. Mësimi i parë mundëson një organizator paraprak, që nxjerr në pah një element kyç të ciklit të politikave - çështjen e përcaktimit të agjendës politike. Nxënësit do të kuptojnë modelin më mirë pasi të kenë provuar simulimin e një debati të vendosjes së rendit të ditës në klasë. Kapitulli lejon nivel të lartë të aktivitetit të nxënësve.

Kapitulli ofron mjetin për të zhvilluar analizën e proceseve të vendimmarrjes politike, por nuk jep asnjë material studim-rasti. Kjo e bën të mundur, por edhe të nevojshme, që mësuesi dhe nxënësit të zgjedhin një temë të përshtatshme. Kriteret për zgjedhjen e një teme studimi-rasti përfshijnë: rëndësinë, kuptueshmërinë, mundësinë e mbulimit mediatic. Një rast i tanishëm do të mbulohej nga fazat fillestare në modelin ciklit të politikës, por mbulimi nga media është më i arritshëm. Nga ana tjetër, edhe një rast nga e kaluara jep një vështrim të historisë së zbatimit dhe vlerësimit të zgjidhjeve për një problem. Korniza kushtetuese, ligjore dhe institucionale duhet të merren parasysh.

Një seancë e mundshme komentesh rekomandohet për të vlerësuar rezultatet e të mësuarit dhe për të shfrytëzuar potencialin për të mësuar që japin reagimet e nxënësve, si për nxënësit edhe për mësuesit. Megjithatë, një mësim i pestë duhet të lihet mënjandë për këtë.

Zhvillimi Kompetencave: lidhjet me kapitujt e tjerë në këtë vëllim

Çfarë tregon kjo tabelë

Titulli i këtij manuali, *Pjesëmarrja në demokraci*, përqendrohet në kompetencat e qytetarit aktiv në demokraci. Kjo matricë tregon potencialin e efekteve të sinergjisë midis njësive në këtë manual. Matrica tregon se çfarë kompetenca janë zhvilluar në kapitullin 6 (rreshti i errësuar në tabelë). Kolona e kufizuar me vija të trasha tregon kompetencat në vendimmarrjen dhe veprimin politik, i theksuar për shkak të lidhjeve të tyre të ngushta me pjesëmarrjen në demokraci. Rreshtat e mëposhtme tregojnë lidhjet me kapitujt e tjera në këtë manual: çfarë kompetencash janë zhvilluar në këto kapitull që mbështesin nxënësit në kapitullin 6?

Si mund të përdoret kjo matricë

Mësuesit mund të përdorin këtë matricë si një mjet për planifikimin e orëve të tyre EQD / EDNJ në mënyra të ndryshme.

- Kjo matricë ndihmon mësuesit të cilët kanë vetëm disa orë mësimi për t'i kushtuar EQD / EDNJ: një mësues mund të zgjedhë vetëm këtë kapitull dhe të heqë të tjerat, pasi ai e di se disa kompetenca kyçe janë zhvilluar, në një masë të caktuar, edhe në këtë kapitull, për shembull, analiza e një problemi, gjykimi i efektit të rregullave, eksplorimi i rëndësisë së përgjegjësisë personale.
- Matrica ndihmon mësuesit për përdorimin e efekteve sinergjike që ndihmojnë nxënësit të trajtohen në kompetenca të rëndësishme në mënyrë të përsëritur, në kontekste të ndryshme që janë të lidhura në shumë mënyra. Në këtë rast mësuesi zgjedh dhe kombinon disa njësi.

Kapitujt	Dimensionet e zhvillimit të kompetencave			Qëndrimet dhe vlerat
	Analiza dhe gjykimi politik	Metodat dhe aftësitë	Vendimmarrja dhe veprimi politik	
6 Qeverisja dhe politika	Argumenti publik dhe negociatat: ushtrimi i të drejtave të njeriut, thelbi i vendimmarrjes demokratike	Kriteret e përzgjedhjes së informacionit	Qasja strategjike për ndërhyrjen në proceset vendimmarrëse	Vlerësimi i negociimit dhe konkurrencës së interesave
3 Diversiteti dhe pluralizmi	Pluralizmi Konkurrenca e interesave Negocimi i së mirës së përbashkët y dimensionet e politikës	Të bërit e deklaratave të përmbledhëse	Negocimi i kompromiseve dhe marrëveshja për një koncept të përkohshëm të së mirës së përbashkët	Njohja e ndërsjellë
4 Konflikti	Koncepti i një problemi politik		Identifikimi i një problemi, përpjeka për të gjetur një zgjidhje	
5 Rregullat dhe ligji	Rëndësia e një vlerësimin të përbashkët të kornizës		Projektimi i një kuadri institucional për proceset paqësore të vendimmarrjes	Vlerësimi i drejtësisë në bisedimet për kompromise

	institucionale duke përfshirë kulturën politike, në sistemet demokratike			
8 Liria	Argumentimi	Të folurit në publik	Promovimi i ideve dhe interesave në publik	Vlerësimi i mjeteve jo të dhunshme në zgjidhjen e konfliktit
9 Media	Vendosja e agjendës dhe ruajtja përmes mediave dhe përdoruesve të mediave	Analiza e informacionit të transformuar nëpërmjet mediave Kriteret për përzgjedhjen e informacionit	Miratimi i këndvështrimit të medias si “ruajtës i portës”. Përcaktimi i problemeve politike	

Kapitulli 6: Qeveria dhe politika - Modeli ciklik politik

Si i zgjidh një komunitet demokratik problemet e tij?

Tema e mësimit	Trajnimi i kompetencave /objektivat e të mësuarit	Detyrat e nxënësve	Materialet dhe burimet	Metoda
Mësimi 1 "Problemi ynë më urgjent është ..."	Gjykimi: të bërit e një zgjedhje, ofrimi arsyeve. Pjesëmarrja: njohja reciproke e përvojës personale, e interesave dhe vlerave. Një problem politik është një çështje, jo një fakt.	Nxënësit kryejnë një diskutim për hartimin e agjendës politike.	Tabelë dhe lapustila me ngjyra të ndryshme, shirit ngjitës.	"Muri i heshtjes" - punë në grup. Prezantime dhe diskutime.
Mësimi 2 Politika - si i zgjidh problemet një komunitet demokratik	Puna me një model. Politika shërben për të zgjidhur problemet që prekin komunitetin.	Nxënësit zbatojnë modelin ciklik të politikave për shembuj konkretë të zgjedhjes së tyre (detyrë kërkimore)	Fletët e punës së nxënësit 1.1. Tabela dhe lapustila me ngjyra të ndryshme, gazetë.	Leksion. Puna në grup.
Mësimi 3 Zbatimi i modelit ciklik të politikave (detyrë hulumtimi)	Analiza dhe gjykim: Përshkrimi dhe gjykim i një procesi të vendimmarrjes politike. Kuptimi i modelit ciklik të politikave.	Nxënësit zbatojnë modelin ciklik të politikave në një çështje konkrete.	Fletët e punës së nxënësit 6.1, 6.2.	Punë me projekt.
Mësimi 4 Si mund të marrim pjesë?	Metodat: paraqitja dhe dëgjimi i prezantimeve. Pjesëmarrja: identifikimi i mundësive për pjesëmarrje politike Një model shërben si mjet për të analizuar pjesë të një tërësie komplekse.	Nxënësit informojnë njëri-tjetrin në rezultatet e tyre. Nxënësit reflektojnë për produktin dhe procesin e punës së tyre.	Fletët e punës së nxënësit 6.3 me shënime të nxënësve.	Prezantime në hapësirë të hapur. Diskutim plenar.
Mësimi 5 Sesion vlerësimi (opsional)	Reflektimi për procesin personal të të mësuarit dhe zhvillimit të kompetencave të dikujt.	Nxënësit reflektojnë për punën e tyre (rezultatet e të mësuarit dhe procesi	Fletët e punës së nxënësit 6.3. Tabelë me lapustilë në ngjyra të ndryshme.	Punë individuale, prezantim dhe diskutim plenar.

	Dhënia e reagimeve konstruktive. Reflektim për përgjegjësinë e përbashkët të klasës dhe mësuesit për suksesin e orëve të EQD/EDNJ.	mësimor).	Një tabelë me një kopje të madhe të Fletëve të punës së nxënësit 6.3.	
--	---	-----------	---	--

Mësimi 1 "Problemi ynë më urgjent është..."

Një diskutim për hartimin e agjendës politike

<p>Kjo matricë përmbledh informacionin që i nevojitet një mësuesi për planifikimin dhe zhvillimin e mësimit.</p> <p>Trajnimi i kompetencave i referohet drejtpërdrejt EQD/EDNJ.</p> <p>Objektivi i mësimit tregon atë që nxënësit njohin dhe kuptojnë.</p> <p>Detyra e nxënësit, së bashku me metodën, formojnë bërthamën e procesit mësimor.</p> <p>Materialet në listën e plotë e mbështetin përgatitjen e mësimit.</p> <p>Koha në dispozicion na jep një udhëzues të përafërt për menaxhimin e kohës së mësuesit.</p>	
Trajnimi i kompetencës	Gjykimi: të bërit e një zgjedhje, duke dhënë arsye. Pjesëmarrja: njohja reciproke e përvojës personale, interesave dhe vlerave.
Objektivat e të mësuarit	Një problem politik është një çështje, jo një fakt. Ai është urgjent dhe kërkon veprim. Ai ndikon në komunitet. Meqenëse shumë interesa, ideologji dhe vlera të ndryshme janë të përfshira problemi është nëse një problem duhet të pranohet në agjendën politike. Një problem politik është një çështje, jo një fakt. Ai është urgjent dhe kërkon veprim. Ai ndikon në komunitet. Meqenëse këtu përfshihen shumë interesa, ideologji dhe vlera të ndryshme, çështja qendron nëse një problem i caktuar duhet të pranohet në agjendën politike.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit zhvillojnë një diskutim për hartimin e agjendës politike.
Materialet dhe burimet	Tabelë dhe lapustila me ngjyra të ndryshme, shirit ngjitës.
Metoda	Puna në grupe "Muri i heshtjes". Prezantime dhe diskutime.
Koha në dispozicion	1. Muri i heshtjes. 15 min
	2. Prezantimet. 10 min
	3. Reflektim; hyrje në detyrë kërkimore. 15 min

Informacion

"Muri i heshtjes" është një metodë bashkëbisedimi që mbështet nxënësit që janë më pak ekstrtë hapur ose që dëshirojnë kohë për të menduar me kujdes para se të thonë diçka. Puna në heshtje i ndihmon nxënësit të përqendrohen, dhe deklaratat e tyre do të bëhen më interesante dhe kuptimplota. "Muri i heshtjes" është një shembull i paradoksit se një kuadër i rreptë i rregullave përkrah lirinë dhe nuk e pengon atë. Nxënësit veprojnë në rolin e ekspertëve; ata nuk mund të japin një përgjigje të "gabuar" ndaj pyetjes kyç.

Nxënësit simulojnë një debat publik për vendosjen e agjendës politike në klasë. Eksperienca e tyre i ndihmon ata të kuptojnë modelin e ciklit politik më mirë, pasi debati i përcaktimit të agjendës është faza e parë në modelin ciklik të politikave.

Ata dorëzojnë materiale që mund të studiohen më gjerësisht në detyrën kërkimore (mësimet 2 dhe 3). Qasja konstruktiviste korrespondon me metodën konstruktiviste të përcaktimit dhe zgjidhjes së problemeve politike në demokraci, siç është modeluar nga cikli i politikave.

Përshkrimi i mësimit

1. "Muri i heshtjes"¹⁷

Nxënësit formojnë grupe me nga pesë. Çdo grup është ulur në një gjysmërrethi përballë një table të fiksuar në mur. Secili grup ka dy ose tre lapustila me ngjyra të ndryshme. Ata punojnë në heshtje. Brenda afatit kohor prej 10 minutash, secili nxënës kontribuon me një deklaratë. Ata plotësojnë fjalinë:

"Sipas mendimit tim, problemi ynë më urgjent është ..."

Nxënësit u përgjigjen fjalive ose fjalëve të shkruara më poshtë dhe mund të shkruajnë sa të duan dhe sa herë të duan. Nëse është e nevojshme, grupit i jepet një fletë e dytë. Nxënësit mund të lidhin deklaratat, duke përdorur shigjeta ose linja dhe simbole si pikëpyetje ose pikëçuditëse. Posterit i tyre do të sigurojë një kopje të diskutimit të tyre.

Mësuesi ndjek diskutimin nga larg. Ai nuk ndërhyrë e as merr pjesë në debatin e heshtur, por sigurohet që rregullat - veçanërisht puna në heshtje - të zbatohen nga nxënësit.

2. Prezantimi

Pasi skadon afati kohor për të shkruar në postera, këta vendosen në vend të dukshëm për të gjithë nxënësit. Nxënësit mbledhen rreth posterave në dy gjysmë rrathë të mëdhenj. Me radhë, grupet paraqesin posterat e tyre para klasës. Çdo nxënës ka zgjedhur një fjali që nuk e ka shkruar vetë dhe e lexon përpara klasës, duke shpjeguar shkurtimisht zgjedhjen. Shumë shpesh nxënësit përqendrohen në një ose dy deklaratat. Asnjë diskutim nuk duhet të bëhet para se të gjithë nxënësit, nga të gjitha grupet, të kenë folur.

Mësuesi i grupon deklaratat e nxënësve nën tituj të përgjithshëm në një tabelë ose në dërrasën e zezë, në varësi të reagimeve të nxënësve. Këtu është një shembull:

Problemi ynë më urgjent është				
Ekonomia	Sigurimi	Mjedisi	Shoqëria	...
Luftojmë papunësinë	Aksidente me makinë	Ulim emetimet CO2	Përmirësojmë shkollat	...
Më shumë punë për të rinjtë.	...	...	Mbështetje për gratë e reja	

Mësuesi mund t'ia dorëzojë këtë punë një nxënësi. Prezantuesit dhe klasa marrin pjesë në zgjedhjen e kategorive të reja dhe vendosin vendodhjen e tyre në tabelë.

3. Reflektim

"Muri i heshtjes" simulon përcaktimin e agjendës politike. Pra, çfarë është prioritet në mendjen e nxënësve? A mundet klasa të bjerë dakord për një problem që meriton përparësi? Grafiku i ndihmon nxënësit për t'iu përgjigjur kësaj pyetjeje. Ai tregon nëse nxënësit theksojnë çështje nën një kategori të veçantë dhe nëse hyrjet mund të lidhen me njëra-tjetrën (shih ekonominë në shembullin më lart).

Por nxënësit mund të mos jenë të gatshëm të pajtohen për një çështje. Por a duhet të pajtohen? Kjo është një pyetje me vlerë.

¹⁷ Source: *Teaching Democracy*, EQD/EDNJ, Volume VI, Council of Europe Publishing, Strasbourg 2008, Exercise 7.1, p. 62.

Nga njëra anë, ata jetojnë në një vend të lirë. Ata janë të lirë të zgjedhin cilëndo çështje që e konsiderojnë të rëndësishme dhe për ta promovuar në publik. Nga ana tjetër, burimet janë të pakta. Kjo nuk është vetëm një çështje e parave të taksapaguesve dhe fondeve, por edhe e kohës dhe energjive, dhe për të mos u harruar, edhe e vëmendjes së publikut. Shumë njerëz mund të përballen vetëm me një numër shumë të kufizuar çështjesh në të njëjtën kohë dhe kanë tendencë të humbasin shpejt interesin për to; disa media shërbejnë dhe rrisin tendencën drejt "rendit të ditës me një çështje".

Nxënësit mund të mendojnë se procesi i përcaktimit të rendit të ditës është i padrejtë ose edhe "budalla", pasi çështjet që ata i konsiderojnë me të vërtetë të rëndësishme nuk arrijnë të marrin vëmendjen që meritojnë. Kush i korrigjon këto vendime "të gabuara"? Përgjigja është – vetë nxënësit, në qoftë se ata mendojnë se duhet bërë diçka. Në një farë mënyre, ata janë duke formuar parti që kanë qëllime dhe vlera ("ideologji") të ndryshme, dhe v protagonistë të përherëshëm në debatet për vendosjen e rendit të ditës (p.sh. punëtorët, ambientalistët, aktivistët e të drejtave të minoriteteve).

Ky diskutim hap një rrugë interesante për të kuptuar se cilit qëllim i shërbejnë palët. Shih sugjerimin për një detyrë të zgjatur kërkimore në fund të këtij kapitulli.

4. Detyrë kërkimore

Pasi është thënë kjo, nxënësit mund të ndjekin rrugën e tyre të interesit. Mësuesi informon nxënësit se ata do të kenë mundësi për të studiuar në detaje një çështje që do e zgjedhin vetë. Për të përgatitur detyrën kërkimore, nxënësit duhet të mbledhin materiale nga media e shkruar apo elektronike për çështjen e zgjedhur. Ata duhet të kërkojnë, jo vetëm për debatet e vendosjes së rendit të ditës, por të mbledhin të gjithë informacionet që mund të gjejnë për vendimet që po bëhen apo zbatohen, të dhënat statistikore, deklaratat e partive politike, lobimeve, OJQ-ve etj.

Mësimi 2

Politika - si i zgjidh problemet e tij një komunitet demokratik

Modeli ciklik i politikës

_Kjo matricë përmbledh informacionin që i nevojitet një mësuesi për planifikimin dhe zhvillimin e mësimi.

Trajnimi i kompetencave i referohet drejtpërdrejt EQD/EDNJ.

Objektivi i mësimi tregon atë që nxënësit njohin dhe kuptojnë.

Detyra e nxënësit, së bashku me **metodën**, formojnë bërthamën e procesit mësimor.

Materialet në listën e plotë e mbështetin përgatitjen e mësimi.

Koha në dispozicion na jep një udhëzues të përafërt për menaxhimin e kohës së mësuesit.

Trajnimi i kompetencës	Analiza: puna me një model.	
Objektivat e të mësuarit	Politika shërben për të zgjidhur problemet që prekin komunitetin.	
Detyrat e nxënësve	Nxënësit zbatojnë modelin e ciklit të politikave për shembuj.	
Materialet dhe burimet	Tabelë dhe shënues. Gazeta. Fletët e punës së nxënësit 6.1 dhe 6.2.	
Metoda	Leksion, punë në grup.	
Koha në dispozicion	1. Leksion e ndjekur nga pyetje.	15 min
	2. Ngritja e grupeve për detyrën kërkimore.	10 min
	3. Detyra kërkimore.	15 min

1. Leksioni i ndjekur nga pyetjet

Mësuesi prezanton modelin ciklik të politikave për nxënësit. Ata kanë një ide të fazës fillestare në cikël, vendosjen e rendit të ditës dhe janë të gatshëm për pyetjen se çfarë ndodh kur një problem i tërheq vëmendjen publikut.

Mësuesi jep një leksion të shkurtër që i përshtatet këtij konteksti (jep udhëzime për të mësuarin konstruktivist). Nxënësit do të përdorin informacionin në një detyrë kërkimore të gjerë përforcuese. Para se të fillojë leksioni, mësuesi shpërndan fletët e punës së nxënësit 6.1 dhe 6.2. Të dy materialet duhet të paraqiten në një tabelë apo fletë transparente që mësuesi ta përdorë gjatë prezantimit. Një model abstrakt është më i lehtë për t'u kuptuar nëse ai është i lidhur me një shembull konkret. Kjo punon më mirë në qoftë se mësuesi zgjedh një çështje që nxënësit kanë trajtuar në mësimin e mëparshëm. Nga ana tjetër, mësuesi mund të përdorë një histori konkrete, qoftë edhe një fiktive dhe ta përgatisë këtë paraprakisht. Për qëllim të demonstrimit, këtu përshkruhet leksioni hyrës për çështjen e reduktimit të aksidenteve me makina (shih mësim 1, tabela e deklaratave të nxënësve). Para se të hyjnë në detaje, dëgjuesit duhet të kenë një ide të përgjithshme. Nxënësit shikojnë Fletën e punës së nxënësit 6.1. Shpjegimi i mësuesit përfshin pikat e mëposhtme:

- Ky diagram është një model i një procesit të vendim-marrjes politike. Ai tregon fazat e ndryshme brenda një procesi të tillë. Procesi fillon në majë - *debati* për atë që do konsiderohet si "*problemi*". Ky është debati për përcaktimin e agjendës që kemi shikuar në mësimin e mëparshëm. Pasi një problem ka hyrë në rendin e ditës, fillon debati për zgjidhjen e tij.
- Rezultati i këtij debati është një *vendim*, për shembull, një ligj ose një veprim.

- Më pas ky vendim *zbatohet* - vihet në jetë. Më pas ai jep efekt. Një ligj i ri zbatohet, për shembull, ndërtohet një spital i ri.
- Njerëzit së shpejti do të formojnë *opinionin* e tyre. A do të pajtohen ata me këtë vendim pasi të përjetojnë ndikimin e tij? A i shërben ai interesave të tyre, për shembull?
- Herët ose vonë, do të ketë disa *reagime*. Këto mund të jenë komente miqësore apo kritika në media, deklarata politikanësh ose protesta.
- Këto reagime mund të çojë në *një debat të ri për ato probleme* që duhet të vihen në agjendën politike. Ndoshta disa njerëz mendojnë se problemi fillestar nuk ka gjetur kurrë zgjidhje, dhe ndoshta gjërat kanë marrë më keq. Ose masat e marra kanë pasur efekte anësore, duke çuar në probleme të reja. Politika zhvillohet me cikle: disa çështje duhet të trajtohen në mënyrë të përhershme dhe disa zgjidhje duhet të përmirësohen. Pra cikli tregon se politika është një biznes shumë praktik, që ndjek parimin provo dhe gabo.
- Por është gjithashtu e mundur që procesit i *vjen fundi* (përfundimit të politikës). Ndoshta vendimi ka funksionuar mirë dhe problemi është zgjidhur - ose një problem nuk merr vëmendjen e duhur për të justifikuar përpjekje të mëtejshme politike.

Nxënësit mund të bëjnë pyetje për pikat që ata kanë pasur vështirësi t'i kuptojnë. Mësuesi duhet të gjykojë se cilat pyetje duhen trajtuar menjëherë dhe se cilave mund t'u përgjigjet më mirë kur të japë shembullin.

Në një hap të dytë, mësuesi jep një shembull për të ilustruar modelin. Ekziston një numër i konsiderueshëm përsëritjesh, të cilat ndihmojnë në qartësimin dhe të kuptuarit. Kategoritë janë të lidhura me pyetjet dhe detajet kryesore. Fleta e punës së nxënësit 6.2 mbështet leksionin. Për të dhënë një shembull, përdoret një histori fiktive. Ajo bazohet në shembullin e dhënë në mësimin 1 - çështja e reduktimit të aksidenteve (shih materiale për mësuesit 6.1, i cili është bazuar në fletën e punës së nxënësit 6.2). Nxënësit bëjnë pyetje të tjera nëse është e nevojshme dhe mësuesi tanimë mund t'i tregojë këto pyetje në klasë. Në këtë mënyrë, mësuesi zbulon nëse klasa ka kuptuar mesazhin e leksionit. Nxënësit mund të habiten nga sasia e argumenteve dhe diskutimeve dhe nga mënyra "egoiste" në të cilin protagonistët promovojnë interesat e tyre të veçanta. Mësuesi thekson se argumentimi për interesat e dikujt është thelbësor në demokraci. Vetëm duke i shprehur mendimet me zë të lartë ekziston një shans që ato të merren nparasysh në vendimmarrje. Dhe në disa raste, gjendet një kompromis.

2. Ngritja e grupeve për detyrën kërkimore

Diskutimet nuk kanë nevojë të vazhdojnë më tej. Do të ketë kohë për këtë në mësimin e fundit. Mësuesi vendos me nxënësit se cilat çështje duan të studiojnë. Materiali që ata kanë mbledhur shërben si udhëzues - Cilat çështje janë duke u diskutuar? Çfarë vendimesh janë bërë në të shkuarën e afërt? Nxënësit formojnë grupe me dy deri në katër vetë. Ata duhet ta kenë prezantimin e tyre gati deri në mësimin e katërt. Ata duhet të paraqesin rezultatet e tyre për fletën e punës së nxënësit 6.2, e cila do të kopjohet për t'u ndarë me klasën.

Nxënësve ju duhen kritere për zgjedhjen e një çështje:

- *Marrja e informacionit*: për proceset aktuale të vendimmarrjes, nxënësi mund të gjejnë shumë informacione në gazeta dhe internet. Nga ana tjetër, meqë cikli nuk është i plotë, ata do të jenë në gjendje të mbulojnë vetëm fazat e para, p.sh. deri në marrjen e vendimit ose zbatimin. Qasja pragmatiste do t'i sugjeronte të kërkonin në gazetatat e javëve të fundit për të zbuluar atë që goditi agjendën politike kohët e fundit.

- *Interesi Personal*: nxënësit zgjedhin një çështje që ata e konsiderojnë veçanërisht urgjente. Ata mund t'i referohen "murit të heshtjes", në mësimin e parë. Por ata duhet të kuptojnë edhe se gjetja e informacioneve mund të jetë më e vështirë.

3. Detyra kërkimore

Nxënësit shpenzojnë pjesën tjetër të mësimit 2 dhe të gjithë mësimin 3 në hulumtimet e tyre. Ata planifikojnë punën e tyre në mënyrë të pavarur.

Mësimi 3 Zbatimi i modelit ciklik politik

Detyrë Kërkimore

<p>Kjo matricë përmbledh informacionin që i nevojitet një mësuesi për planifikimin dhe zhvillimin e mësimi.</p> <p>Trajnimi i kompetencave i referohet drejtpërdrejt EQD/EDNJ.</p> <p>Objektivi i mësimi tregon atë që nxënësit njohin dhe kuptojnë.</p> <p>Detyra e nxënësit, së bashku me metodën, formojnë bërthamën e procesit mësimor.</p> <p>Materialet në listën e plotë e mbështetin përgatitjen e mësimi.</p> <p>Koha në dispozicion jep një udhëzues të përafërt për menaxhimin e kohës së mësuesit.</p>	
Trajnimi i kompetencës	<p>Metodat : puna me projekt.</p> <p>Analiza dhe gjykimi politik : përshkrimi dhe gjykimi i një procesi të vendimmarrjes politike.</p> <p>Pjesëmarrja dhe veprimi: përgjegjësia, ushtrimi i lirive.</p>
Objektivat e të mësuarit	Nxënësit kuptojnë modelin ciklik të politikave dhe mund ta zbatojnë atë në çdo pjesë të informacionit për vendimmarrjen.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit zbatojnë modelin ciklik të politikave për një çështje konkrete.
Materialet dhe burimet	Fletët e punës së nxënësit 6.1 dhe 6.2. Gazeta.
Metoda	Punë me projekt.
Koha në dispozicion	1. Puna në grup. 35 min
	2. Shpjegimi. 5 min

Ky mësim i është përkushtuar punës në grupe. Nxënësit punojnë në mënyrë të pavarur, dhe janë përgjegjës për punën e tyre. Prandaj nga ata pritet që të mbledhin të gjithë informacionin që kanë nevojë.

Mësuesi mund të zgjedhë që t'i mbështesë grupet, duke u dhënë disa burime informacionesh, p.sh. statistika, tekste shkollore, kopje të kushtetutës apo hyrje në internet. Mësuesi shikon nxënësit në punë; pikat e forta dhe dobësitë duke punuar pa udhëheqjen e mësuesit - siç do t'u duhet të bëjnë pas largimit nga shkolla - tregojnë nevojat e tyre në trajnimin e aftësive.

Mësuesi kërkon nga nxënësit që të marrin pjesë në një raund të shkurtër takimi në seancë plenare. Mësuesi dhe nxënësit planifikojnë prezantimet për mësimin e ardhshëm; në qoftë se një grup nuk ka përfunduar, kjo është përgjegjësi e nxënësve për të zgjidhur problemin.

Së pari, grupi duhet të shpjegojë se pse mendojnë se nuk e kanë "mbaruar". A ka informacion shtesë që nuk e kanë lexuar ende? Apo ata janë të pakënaqur me sasinë e pamjaftueshme të informacionit që kihin në dispozicion?

Mundësia më e preferueshme është që ta lësh problemin si përgjegjësi e grupit. Kjo duket e vështirë, por ajo i ngjan realitetit në jetën e rritur. Mundësitë e mësimi për nxënësit janë më të mëdha se gabimet në prezantimin e tyre. Një seksion pyetje-përgjigjesh pas katër mësimesh është i nevojshëm dhe duhet të lejohet kohë e mjaftueshme për këtë. Një zgjidhje alternative do të ishte që t'u jepet nxënësve një mësim shtesë. Kjo alternativë është më e përshtatshme në qoftë se shumica e nxënësve nuk e kanë përfunduar punën e tyre.

Mësimi 4

Si mund të marrim pjesë?

Cikli politik si mjet për pjesëmarrje politike

Kjo matricë përmbledh informacionin që i nevojitet një mësuesi për planifikimin dhe zhvillimin e mësimi.

Trajnimi i kompetencave i referohet drejtpërdrejt EQD/EDNJ.

Objektivi i mësimi tregon atë që nxënësit njohin dhe kuptojnë.

Detyra e nxënësit, së bashku me **metodën**, formojnë bërthamën e procesit mësimor.

Materialet në listën e plotë e mbështetin përgatitjen e mësimi.

Koha në dispozicion jep një udhëzues të përafërt për menaxhimin e kohës së mësuesit.

Trajnimi i kompetencës	Metodat: dhënia dhe dëgjimi i prezantimeve. Pjesëmarrja: identifikimi i mundësive për pjesëmarrje politike.
Objektivat e të mësuarit	Një model shërben si një mjet për të analizuar një pjesë të një tërësie komplekse. Politika ka dy anë: zgjidhjen e problemeve dhe luftën për pushtet. Modeli ciklik i politikave fokusohet në aspektin e parë.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit informojnë njëri-tjetrin për rezultatet e tyre. Nxënësit reflektojnë për produktin dhe procesin e punës së tyre.
Materialet dhe burimet	Fleta e punës së nxënësit 6.2. me shënime të nxënësve.
Metoda	Prezantim në hapësirë të hapur, diskutime plenare.
Koha në dispozicion	1. Prezantimet e nxënësve. 15 min
	2. Diskutime dhe reflektim. 25 min

Përshkrimi i mësimit

1. Prezantimet e nxënësve

Mësimi fillon me opinionet e nxënësve. Grupet ulen në tavolina rreth murit, duke lënë një hapësirë të hapur në mes. Secili grup emëron dy folësit e ekipit që do përfaqësojnë me radhë grupet e tyre. Kjo i lejon të gjithë nxënësit që të vizitojnë grupet e tjera dhe të kenë një raport për rezultatet e tyre.

Ky organizim i decentralizuar i lejon shumë nxënës që të aktivizohen në të njëjtën kohë. Asnjë nxënës nuk do të ketë në fund një tablo të plotë. Kjo do të donte një kohe më të gjatë dhe sasia e informacionit do të ishte shumë e madhe për t'u kujtuar.

Mësuesi i bashkohet nxënësve dhe dëgjon, në vend që të bëjë pyetjeose komente.

2. Diskutimi dhe reflektimi

Nxënësit mblidhen në seancë plenare. Ata janë të ulur në një rreth ose në formë U-je, për të qenë përballë me njëri-tjetrin.

Së pari nxënësit dhe mësuesi duhet të bien dakord për rendin e ditës. Mësuesi sugjeron që të fokusohen në modelin ciklik të politikave në vend të çështjeve që nxënësit kanë studiuar. Nxënësit duhet të bien dakord përpara se mësimi të vazhdojë siç sugjerohet këtu.

Mësuesi bën një pyetje të hapur dhe më pas i jep fjalën nxënësve:

"Çfarë eci mirë gjatë zbatimit të modelit ciklik të politikave
të një shembulli konkret dhe çfarë jo?"

Nxënësit përgjigjen si ekspertë, duke u bazuar në përvojën e tyre për detyrën kërkimore. Ata mund të raportojnë për probleme teknike, të tilla si marrja e informacionit ose mungesa e kohës. Ata mund t'u referohen vështirësive analitike, për shembull, të vendosin se cilit stad i përkiste një ngjarje e veçantë: vendosja e agjendës, debati për vendimet ose reagimi për rezultatin e një vendimi. Ata mund të kenë mendime të ndryshme në lidhje me vetë modelin, duke dyshuar në përshkrimin saktësisht të realitetit prej tij.

Nuk është e nevojshme që të komentojmë dhe t'i përgjigjemi çdo pike të ngritur nga nxënësit, por nxënësit dhe mësuesi janë të lirë ta bëjnë këtë, duke planifikuar kohën e tyre në përputhje me rrethanat.

Ka të paktën tri deklaratë kyçe në modelin ciklik të politikave që janë me vlerë për t'u marrë parasysh (shih materiale për mësuesit 6.2). Mësuesi nuk duhet domosdoshmërisht ta japë të tërë setin; ky është një opsion ndër të tjera. Një deklaratë mund të jetë e dobishme për t'iu përgjigjur komenteve të nxënësve. Përndryshe mësuesi zgjedh një ose më shumë, si një koment të shkurtër për të përfunduar diskutimin.

Mësimi 5

Sesion vlerësimi (opsional)

<p>Kjo matricë përmbledh informacionin që i nevojitet një mësuesi për planifikimin dhe zhvillimin e mësimi.</p> <p>Trajnimi i kompetencave i referohet drejtpërdrejt EQD/EDNJ.</p> <p>Objektivi i mësimi tregon atë që nxënësit njohin dhe kuptojnë.</p> <p>Detyra e nxënësit, së bashku me metodën, formojnë bërthamën e procesit mësimor.</p> <p>Materialet në listën e plotë e mbështetin përgatitjen e mësimi.</p> <p>Koha në dispozicion jep një udhëzues të përafërt për menaxhimin e kohës së mësuesit.</p>					
Trajnimi i kompetencës	<p>Reflektim për procesin personal të të mësuarit dhe të zhvillimit të kompetencave.</p> <p>Vlerësim konstruktiv</p> <p>Reflektim për përgjegjësinë e përbashkët të klasës dhe të mësuesit për suksesin e EQD/EDNJ.</p>				
Objektivat e të mësuarit	Vlerësimi është një mjet i rëndësishëm për të përmirësuar proceset e mësimdhënies dhe të mësuarit.				
Detyrat e nxënësve	Nxënësit reflektojnë për punën e tyre (rezultatit e të mësuarit dhe procesin e të mësuarit).				
Materialet dhe burimet	<p>Fleta e punës së nxënësit 6.3. (me shënime të nxënësve)</p> <p>Tabak i madh letre dhe markera me ngjyra.</p> <p>Tabak i madh letre me një kopje të madhe me fletët e punës së nxënësit 6.3.</p>				
Metoda	Prezantim në hapësirë të hapur, diskutime plenare.				
Koha në dispozicion	<table border="0"> <tr> <td>1. Prezantimet e nxënësve.</td> <td>15 min</td> </tr> <tr> <td>2. Diskutime dhe reflektim.</td> <td>25 min</td> </tr> </table>	1. Prezantimet e nxënësve.	15 min	2. Diskutime dhe reflektim.	25 min
1. Prezantimet e nxënësve.	15 min				
2. Diskutime dhe reflektim.	25 min				

Informacion

Ky kapitull është zgjedhur si një nga dy shembujt në këtë manual¹⁸ për të demonstruar se si një seancë reagimesh mund të përdoret për të vlerësuar një kapitull. Ky sesion vlerësimesh është fakultativ, por edhe rekomandohet fuqimisht.

Nxënësit japin vlerësimet për punën e tyre në këtë projekt, duke u fokusuar në procesin e mësimdhënies dhe të mësuarit. Çfarë vështirësish hasën, çfarë shkoi mirë? Cilat aftësi zotërojnë dhe çfarë do të donin të zhvillonin më tej?

Një sesion komentesh është një mjet i dobishëm për të vlerësuar ndikimin e orëve të EQD/EDNJ, duke i krahasuar qëndrimet e nxënësve me të njëri-tjetrit dhe me të mësuesit. Vlerësimet kërkojnë kohë, por investimi sjell shpërblim, pasi atmosfera e punës dhe efikasiteti i planifikimit të mësimi pritet të përmirësohet. Sesioni i komenteve përbëhet nga një informacion të dhënash (hapat 1 dhe 2, dhe një diskutim pasardhës (hapi 3).

¹⁸ Shih Fletët e punës së nxënësit 5.6 (për kapitujt 4 dhe 5)

Përshkrim mësimi

Procedura e mëposhtme sugjerohet për nxënësit që nuk janë mësuar me dhënien e vlerësimeve. Një procedurë alternative për klasat dhe mësuesit me një përvojë vlerësimesh është dhënë më poshtë.

1. Vlerësime individuale

Kopja e tabelës është ngjitur në mur ose në dërrasë të zezë, ku të gjithë nxënësit mund ta shohin. Mësuesi shpjegon qëllimin e mësimi: nxënësit nuk do të merren me një temë të re, por, si të thuash, do të hapin krahun dhe do të shohin rezultatet dhe procesin e tyre të të mësuarit. Ata duhet t'u përgjigjen pyetjeve me ndershmëri dhe në mënyrë të paanshme në broshurat fletët e punës që do të marrin. Ata nuk kanë nevojë të japin emrat e tyre.

Në diskutimin e radhës, klasa dhe mësuesi do të shikojnë informacionin e mbledhur për të gjetur se si mund të përmirësojnë rezultatit në orët e EQD/EDNJ, duke mbajtur atë që shkoi mirë dhe ndryshuar çfarë nuk ka ecur aq mirë.

Secili nxënës merr një kopje të Fletës së punës së nxënësit 6.3. Mësuesi thekson se nxënësit nuk duhet të shikojnë në fletët e njëri-tjetrit, pasi kjo nuk është provë me një grup përgjigjesh të pritura. Pjesa 1 e Fletës së punës përbëhet nga tetë pohime për aspekte të ndryshme të mësimdhënies dhe të mësuarit - mjet i politikave ciklike, metodat e mësimdhënies dhe të nxënës, bashkëpunimi dhe ndërveprimi me nxënësit e tjerë dhe me mësuesin. Këtyre pyetjeve ju përgjigjemi duke vënë një pikë në tabelë - një pikë në qendër (nr 5) do të thotë "Unë pajtohem plotësisht ", dhe një pikë në rrethin e jashtëm (Nr 1) do të thotë "Unë nuk pajtohem absolutisht ". Në pjesën e dytë, nxënësit mund të shkruajnë "sukses-in" ose "dështim-in" e tyre personal. Cila ishte gjëja më interesante dhe e rëndësishme që mësuan në këtë njësi dhe, që për këtë arsye, ia vlente të kujtohej? Dhe çfarë ishte veçanërisht jointerese, joproductive ose e mërztishme, dhe për t'u harruar shpejt?

2. Prezantimi plenar i rezultateve të reagimeve

Nxënësit punojnë në heshtje. Një ekip i dy nxënësve mbledh fletët e punës dhe i sjell ato në tabelë. Një nxënës lexon rezultatet e mara nga pikët në çdo fletë pune, ndërsa tjetri i vë ato në kopjen e madhe në tabelë. Një nxënës mund të llogarisë rezultatit e saktë total, duke mbledhur rezultatit në çdo sektor dhe duke e pjesëtuar atë me numrin e nxënësve që morën pjesë.

Komentet personale (pjesa 2) lexohen me zë dhe shkruhen në dy tabela të mëdha, në të majtë dhe të djathtë të tabelës, dhe secili mban një titull që i referohet pyetjes së komenteve - p.sh. ajo që më është dukur veçanërisht interesante/jointerese.

Një procedurë alternative

Kjo procedurë do shumë kohë, por do ta bëjë më të lehtë për ata nxënës që e kanë këtë ushtrimin e parë të komenteve dhe vlerësimeve. Një metodë më e drejtpërdrejtë mund të zbatohet nëse:

- Nxënësit kanë një përvojë vlerësimi;
- (Më të rëndësishme), ata kanë besimin se mësuesi nuk do t'i dënojë për kritikën e hapura, p.sh. duke u vënë nota të këqija ose duke përdorur sulme verbale personale;
- (Akoma më të rëndësishme) nxënësit mund t'i besojnë njëri-tjetrit e t'i respektojnë mendimet e ndryshme dhe përvojat e të mësuarit.

Hapi 1: Me radhë, nxënësit vijnë në tabelë dhe vendosin pikat e tyre drejtpërdrejtë në poster. Ata nuk e plotësojnë Fletën e punës për nxënës 6.3. Në vend të kësaj, nxënësit marrin shiritë të kuq dhe të gjelbër letre (ose letër e bardhë e shënuar), dhe vendosin vlerësimet e tyre personale. Këto mbledhen më pas e paraqiten nga një ekip nxënësish. Mundësisht, nxënësit vijnë përpara klasës dhe lexojnë pohimet e tyre, duke komentuar për to, nëse dëshirojnë.

Këto shirita i bashkëngjiten tabelës, dhe grumbullohen nëse përsërisin një pikë të caktuar. Titra dhe fjalë kyçe i japin strukturë grafikut të reagimeve.

Rregulli bazë gjatë dhënies së vlerësimeve: nuk ka komente, nuk ka diskutime

Cilado qasje që të miratohet, rregulli bazë është një: asnjë deklaratë nuk komentohe gjatë fazës së grumbullimit të të dhënave. Planifikimi mund të dështojë, nëse fillon një diskutim i parakohshëm dhe injorohet parimi i mundësive të barabarta për të gjithë. Mësuesi kryeson fazën e dhënies së ideve dhe ndërhyr në qoftë se nxënësit komentojnë, qeshin apo përqeshin ndonjë deklaratë nga nxënësit e tjerë.

3. Vijim diskutimi

Një sesion vlerësimesh gjeneron agjendën e vet, kështu që nuk ka nevojë për këshilla për të strukturuar përmbajtjen. Këtu janë disa pika fillestare për të ndihmuar klasën që të lexojë mesazhet kryesore të vlerësimeve.

- Cilat pyetje tregojnë praninë e një grupi dominues të marrëveshjeve ose kundërshtimeve? Pse?
- Cilat pyetje tregojnë një variacion që shtrihet nga një ekstrem në tjetrin? Pse?

Komente personale:

- A ka ndonjë grumbullim - deklaratë të bëra në mënyrë të përsëritur?

Diskutimi në vazhdim mund të adresojë pikat e mëposhtme:

- Cilat janë pikat e forta të orëve tona të EQD/EDNJ? A duhet të vazhdojmë në rrugën që kemi bërë deri tani?
- Cilat janë dobësitë e orëve tona të EQD/EDNJ? Çfarë duhet të ndryshojë ose të përmirësohet? Në çfarë mënyre?

(Pyetjet e mëposhtme mund të përfshihen në një zgjerim të fletës së punës për nxënësit 6.3).

- Cila është përgjegjësia ime personale? Çfarë mund të kontribuoj personalisht në suksesin tonë?
- Çfarë do të doja unë, si një nxënës, të mësoja më pas? Çfarë detyrash më interesojnë mua, ose më ndihmojnë më shumë?

Nxënësit dhe mësuesit vendosin - ndoshta edhe së bashku - cilat rezultate nga sesioni i tyre i vlerësimeve duhet të merren parasysh në planifikimin e ardhshëm të mësimave. Një nga gjërat më të rëndësishme që nxënësit dhe mësuesit duhet të kuptojnë është se mësuesi dhe nxënësit varen nga njëri-tjetri në arritjen e suksesit, respektivisht si profesionistë dhe si nxënës.

Materiale për mësuesit 6.1

Ilustrim i modelit ciklik të politikës - si mund të zvogëlojmë numrin e aksidenteve rrugore?

Koncepte dhe çështje kryesore	Vërejtje
0. Tema Cili është problemi?	Si mund të zvogëlojmë numrin e aksidenteve rrugore?
1. Problem Kush përcakton rendin e ditës? Cili është problemi? A pajtohen të gjithë protagonistët në përkufizimin e problemit?	Ministri i Punëve të Brendshme: më shumë aksidente. Shoferët e rinj, papërvojë, të pamatur. Meshkujt e të gjitha moshave pinë shumë alkool. Klubi motoristëve: më shumë makina në rrugë; taksat nuk përdoren për përmirësimin e rrjetit rrugor. Ambientalistët: CO2 - emetimi në rritje, rezervat e naftës po mbarojnë dhe duke u bërë më të shtrenjta - mbështesin alternativa ndaj transportit të makinave.
2. Debat Kush është i përfshirë? Cilat janë interesat dhe vlerat e protagonistëve?	Të gjithë janë dakord me reduktimin e aksidenteve. Por ka interesa dhe qëllime të ndryshme të përfshira në debat: Ministri që do të ushtrohet presion për shoferët e pakujdesshëm. Shoferët duan kushte më të mira për shoferët e makinave. Ambientalistët janë të shqetësuar për ngrohjen globale.
3 Vendimi Cili është rezultati? A i është dhënë prioritet interesave të caktuara, apo është një kompromis?	Qeveria vendos për të futur dy projektligje: Gjoha të rënda për tejkalim shpejtësie, kufij më të ulët të alkoolit; më shumë kontroll të trafikut. Autostrada me katër korsi do të jenë standarde brenda pesë viteve.
4. Zbatimi Si është zbatuar vendimi? Kush është i përfshirë apo përgjegjës? A ka probleme ose konflikte?	Më shumë kontrolle trafiku, veçanërisht në mbrëmje dhe në fundjavë. Zgjerimi i autostradave dhe skema e përmirësimit është planifikuar, rrugët e para në ndërtim.
5. Opinione Cilët individë, protagonistë, grupe, etj mbështesin ose kritikojnë rezultatin? Cilat janë vlerat e tyre, ideologjitë dhe interesat?	Shoferët mirëpresin skemën e ndërtimit, dyshojnë në kontrollet (më shumë gjoha ?-më shumë fonde?) Ambientalistët thellësisht të zhgënjyer. Demonstrata në kryeqytet. Diskutim: themelojnë një parti të re të gjelbër?
6. Reagimet Si reagojnë ata? (Individualisht, kolektivisht) Cilat janë mjetet e	Ambientalistët organizojnë demonstrata në kryeqytet. Diskutim: themelojnë një parti të re të gjelbër? Shoferët e kamionëve ankohen për vonesat në autostrada.

<p>tyre të ushtrimit të pushtetit dhe presionit?</p>	<p>Ministri raporton rënie 15% në shifrat e aksidenteve brenda 12 muajsh. Ai pohon se sukcesi provon të drejtën e politikës së tij.</p>
<p>7. Problem i ri apo përfundimin i politikës A fillon një debat i ri për përcaktimin e agjendës politike? A është i njëjti problem apo një i ri që po diskutohet? Apo diskutimi na çon drejt një zgjidhjeje që përfundon procesin?</p>	<p>Ministri: nuk ka nevojë për hapa të reja. Vëzhgoni zhvillimin, diskutoni situatën pas 12 muajsh. Ambientalistët: rritje alarmante në emetimet e CO2. Ankesat nga prodhuesit e birrës: rënie në shitjet me 10%. Puna në rrezik. Industria kërkon përshpejtim të skemës së ndërtimit të rrugëve.</p>

Materialet për mësuesit 6.2

Deklaratat kyçe në modelin ciklik të politikave

1. Politika ka dy anë: zgjidhjen e problemeve dhe luftën për pushtet. Cikli politik, si një model, përqendrohet në aspektin e parë - në zgjidhjen e problemeve. Aspekti i pushtetit është përfshirë, gjithashtu, në mënyrën se si vendosja e agjendës varet nga presioni që mund të prodhojë një protagonist. Por shqetësimi kryesor i modelit është të përshkruajë anën praktike të politikës - në fjalët e Max Weber, " bërje vrimash ngadalë dhe fuqimisht përmes dërrasave të trasha, me pasion dhe gjykim të mirë." Kjo do të thotë se përpjekjet propagandistike në konkurrimin për përkrahjen e votuesve - përfshirë kritikën personale ndaj kundërshtarëve politikë, populizmin dhe turpërimin - mund të shtrembërojnë tablonë, por janë të filtruara nga ky model.

2. Ky model jep një pamje interesante për konceptin e së mirës së përbashkët. Në një demokraci, asnjë protagonist nuk e di se çfarë është e mirë për të gjithë. Ky është dallimi i madh midis demokracisë dhe diktaturës. Përkundrazi, ne duhet të gjejmë së bashku, të negociojmë dhe bëjmë marrëveshje, të argumentojmë dhe në fund të bëjmë kompromis. Nëse ne e kemi gabim ose zgjidhja ishte e padrejtë, ne së shpejti do ta dimë dhe do të provojmë përsëri. Një shoqëri e hapur kërkon një qasje pragmatike konstruktiviste për t'ju përgjigjur pyetjes për të mirën e përbashkët.

3. Hartat, ashtu si cikli i politikave, janë modele. Ato tregojnë disa aspekte të realitetit në mënyrë të qartë, por mund ta bëjnë këtë vetëm duke lënë jashtë të tjera. Modeli i ciklit politik mund të shërbejë si një hartë për t'iu përgjigjur pyetjes se në cilën fazë ne si qytetarë mund të ndërhyjmë dhe të bëjmë veten të dëgjohemi. Në qoftë se ne nuk jemi anëtarë të parlamentit ose qeverisë, ne nuk do të marrim pjesë në debatin në të cilin do të merret vendimi - kjo është ana e **produktit** të sistemit politik. Por, fazat e tjera tregojnë anën e **të dhënave**; këtu ne mund të bëhemi aktivë. Ne mund të komentojmë për një vendim, e mbështesim atë ose protestojmë kundër tij dhe ne, me siguri, mund të marrim pjesë në debatet për hartimin e agjendës politike. Problemet politike nuk janë thjesht aty, por duhet të përcaktohen dhe të njihen si të tilla (shih temën e mësimit 4).